

Postanowienie z dnia 12 maja 2003 r.

III SW 26/03

1. Prowadzenie działalności związanej z przedmiotem referendum powinno mieścić się w zakresie celów statutowych stowarzyszenia i nie można tego domniemywać z ogólnych postanowień statutu.

2. Uzupełnienie braku zawiadomienia przez dołączenie do niego uwierzytelnionego statutu przed upływem terminu, o którym mowa w załączniku do uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 kwietnia 2003 r. o zarządzeniu ogólnokrajowego referendum w sprawie wyrażenia zgody na ratyfikację Traktatu dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej (Dz.U. Nr 66, poz. 613), nawet po podjęciu uchwały przez Państwową Komisję Wyborczą, jest spełnieniem wymagań, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz.U. Nr 57, poz. 507 ze zm.).

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 12 maja 2003 r. sprawy ze skargi Polskiego Stowarzyszenia Morskiego-Gospodarczego im. E. Kwiatkowskiego na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 29 kwietnia 2003 r. odmawiającą wydania zaświadczenia o przysługiwaniu uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e

Uchwałą z dnia 29 kwietnia 2003 r. (doręczoną 6 maja 2003 r.) Państwowa Komisja Wyborcza odmówiła Polskiemu Stowarzyszeniu Morskiemu-Gospodarczemu im. E. Kwiatkowskiemu w Gdyni wydania zaświadczenia o przysługiwaniu uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych

nadawców publicznych w formie audycji referendalnych, wskazując w uzasadnieniu, że cele statutowe Stowarzyszenia nie są związane z przedmiotem referendum w sprawie wyrażenia zgody na ratyfikację Traktatu dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, nadto zaś do zawiadomienia o zamiarze skorzystania z uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej dołączono niewiarygodny statut Stowarzyszenia, zawiadomienie nie spełnia więc warunku określonego w art. 48 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz.U. Nr 57, poz. 507).

W skardze na powyższą uchwałę Polskie Stowarzyszenie Morskie-Gospodarcze zarzuciło, że w jego statutowej działalności mieści się sprawa akcesji do Unii, skoro według rozdziału II 2.4 lit. c, g, h Statutu jako cele wymieniono „prace studialne nad kształtowaniem polskiej gospodarki (...), organizowanie seminariów (...) z zakresu gospodarki oraz wyrażanie opinii na temat aktów prawnych i rozwiązań odnoszących się do funkcjonowania gospodarki (...)”, a cele te „mieszczą się w przedmiocie referendum”.

Odpowiadając na skargę PKW podtrzymała stanowisko, dodając, że zaświadczenie o przysługiwaniu uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych w formie audycji referendalnych, wydawane jest na podstawie dokumentów dołączonych do zawiadomienia, w tym uwierzytelnionego statutu, zaś ustawa nie dopuściła możliwości ich uzupełniania. Ze statutu Stowarzyszenia nie wynika, by działalność związana z przedmiotem referendum mieściła się w zakresie celów statutowych i to - a nadto dołączenie do zawiadomienia niewiarygodnego statutu Stowarzyszenia - było przyczyną odmowy wydania zaświadczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym podmiotami uprawnionymi do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych w formie audycji referendalnych są stowarzyszenia, spełniające poza przesłankami określonymi w pkt 3 lit. a i b, również warunek prowadzenia działalności związanej z przedmiotem referendum, gdy działalność ta mieści się w zakresie jej celów statutowych. Składając zawiadomienie, o którym mowa, stowarzyszenie lub inna organizacja społeczna

oraz fundacja są obowiązane do dołączenia do niego uwierzytelnionego statutu oraz wyciągu z Krajowego Rejestru Sądowego o wpisaniu do rejestru albo regulaminu działalności stowarzyszenia zwykłego, poświadczonego przez właściwy organ nadzorujący. Jeżeli zawiadomienie nie spełnia tych warunków PKW odmawia wydania zaświadczenia bez wzywania o jego uzupełnienie (art. 48 ust. 1 pkt 3, ust. 3 i 4 ustawy).

W rozpoznawanej sprawie Stowarzyszenie jeszcze przed upływem terminu, o którym mowa w załączniku do uchwały Sejmu RP z dnia 17 kwietnia 2003 r. o zarządzeniu ogólnokrajowego referendum w sprawie wyrażenia zgody na ratyfikację Traktatu dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, ale już po podjęciu uchwały przez PKW, uzupełniło brak zawiadomienia, dołączając wymagany uwierzytelniony statut, tak więc ten niewątpliwy brak został uzupełniony w otwartym terminie, co czyni nietrafnym odmienne twierdzenie uchwały. Powyższe jednak nie wpływa na jej prawną zasadność, trafnie bowiem PKW przyjęła, że działalność statutowa Stowarzyszenia nie pozostaje w związku z przedmiotem referendum.

Ustawowy wymóg prowadzenia przez stowarzyszenie działalności związanej z przedmiotem referendum winien się mieścić w zakresie jego celów statutowych i wymóg ten powinien być interpretowany ściśle, co oznacza, że działalności takiej - przy braku odmiennych dowodów dołączonych do zawiadomienia - nie można domniemywać z ogólnych zapisów określających cele stowarzyszenia lub innej organizacji społecznej.

Za uzasadnieniem postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 r., III SW 10/03, można wskazać, że wypełnienie analizowanego wymagania powinno wynikać z takich celów statutowych stowarzyszenia lub organizacji społecznej, które umożliwiają im prowadzenie działalności w pełnym zakresie konstytucyjnej problematyki referendalnej dotyczącej przeprowadzania referendum ogólnokrajowego w sprawach o szczególnym znaczeniu dla Rzeczypospolitej Polskiej. Za takie strategiczne kwestie publiczne wymagające przeprowadzenia referendum ogólnokrajowego (art. 125 Konstytucji) mogą być uznane sprawy związane z ratyfikacją przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej i jej wypowiedzenie, jeżeli umowa dotyczy: pokoju, sojuszy, układów politycznych lub układów wojskowych; wolności, praw lub obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji; członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w organizacji międzynarodowej, bądź znacznego obciążenia

państwa pod względem finansowym (art. 89 ust. 1 pkt 1-4 Konstytucji), a ponadto przekazanie organizacji międzynarodowej lub organowi międzynarodowemu kompetencji organów władzy państwowej w niektórych sprawach (art. 90 Konstytucji), wreszcie referendum zatwierdzające zmianę przepisów rozdziału I, II lub XII Konstytucji (art. 235 ust. 5 Konstytucji). Jeżeli w tego rodzaju strategicznych sprawach dla Rzeczypospolitej Polskiej zostanie zarządzane referendum ogólnokrajowe lub referendum zatwierdzające zmianę Konstytucji, to status podmiotu uprawnionego do udziału w bezpłatnych programach radiowych i telewizyjnych w takich kampaniach referendalnych będzie przysługiwać między innymi stowarzyszeniom lub organizacjom społecznym prowadzącym działalność związaną z przedmiotem tych akcji referendalnych, która równocześnie mieści się w zakresie celów statutowych legitymujących te podmioty do podejmowania tego rodzaju działalności.

Konieczne jest zatem ustalenie, że prowadzona przez takie podmioty działalność związana jest z przedmiotem zarządzanego referendum, który jest realizowany (mieści się) w zakresie celów statutowych legitymujących stowarzyszenia lub organizacje społeczne do zajmowania stanowisk w kwestiach o strategicznym znaczeniu dla Rzeczypospolitej Polskiej, jakie zostaną poddane każdej konstytucyjnej procedurze referendalnej.

W rozpoznawanej sprawie nie wskazano żadnych dowodów na prowadzenie tak rozumianej działalności, tej zaś, jak wyżej wspomniano, nie można domniemywać z ogólnych zapisów statutu.

Z tych względów, w oparciu o art. 48 ust. 7 powołanej ustawy, orzeczono jak w postanowieniu.

=====